

UZUPEŁNIA ZDAJĄCY

KOD

PESEL

*miejsce
na naklejkę*

EGZAMIN MATURALNY Z WIEDZY O SPOŁECZEŃSTWIE POZIOM ROZSZERZONY

DATA: **11 maja 2018 r.**

GODZINA ROZPOCZĘCIA: **9:00**

CZAS PRACY: **180 minut**

LICZBA PUNKTÓW DO UZYSKANIA: **60**

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 26 stron (zadania 1–30).
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. Pisz czytelnie. Używaj długopisu albo pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
4. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
5. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
6. Na tej stronie oraz na karcie odpowiedzi wpisz swój numer PESEL i przyklej naklejkę z kodem.
7. Możesz korzystać z kalkulatora prostego.
8. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

NOWA FORMUŁA

MWO-R1_1P-182

Zadanie 1. (0–2)

Ralf Dahrendorf o pozycjach i oczekiwaniach społecznych

Same pozycje [społeczne] dostarczają nam oczywiście tylko najbardziej formalnego rodzaju wiedzy. [...] A jednak nie potrzebujemy więcej pytać, by dowiedzieć się [...], co [przykładowy] Herr Schmidt robi w ramach swych poszczególnych pozycji – a w każdym razie, co powinien, a więc też i co prawdopodobnie robi. Jako ojciec Herr Schmidt opiekuje się swoimi dziećmi, pomaga im, chroni je i kocha. Jako nauczyciel gimnazjalny przekazuje swym uczniom wiedzę, sprawiedliwie ich ocenia [...]. Jako [...] [aktywny działacz] partii uczęszcza na spotkania, wygłasza przemówienia i stara się rekrutować nowych członków. [...] Każda pozycja niesie ze sobą pewne oczekiwane sposoby zachowań; każda zajmowana przez jednostkę pozycja wymaga od niej podejmowania pewnych działań i okazywania pewnych cech [...]. Obejmując pozycję społeczną, jednostka staje się postacią w dramacie napisanym przez społeczeństwo, w którym żyje. [...] Społeczny nacisk, by dostosować się do określonych oczekiwań [...], jest [...] uniwersalną właściwością wszystkich form uspołecznienia.

Socjologia. Lektury, red. P. Sztompka, M. Kucia, Kraków 2006, s. 310–313.

1.1. Dokończ zdanie – wpisz właściwą nazwę.

W przytoczonym tekście przeprowadzono dowód na to, że do każdej pozycji społecznej przypisywana jest przez społeczeństwo .....

1.2. Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Tekst obrazuje, że

- A. w społeczeństwie dochodzi do dewiacji społecznych.
- B. społeczeństwo sprzyja wytwarzaniu postaw konformistycznych.
- C. różnorodność pozycji społecznych prowadzi do nierówności społecznych.
- D. można zachować dystans wobec nieaprobowanych przez siebie zachowań innych.

Zadanie 2. (0–1)

Życie rodzinne Aborygenów

W życiu rodzinnym Aborygenów istniał podział obowiązków, mężczyzna zajmował się polowaniem, a kobieta – domem i dziećmi. W rodzinie i plemieniu dominowali mężczyźni, kobieta po ślubie opuszczała swoje plemię i przeprowadzała się do męża.

Na podstawie: www.australiana.pl

Podaj nazwę typu rodziny opisanego w tekście.

.....

Zadanie 3. (0–1)

Pożegnanie lalek w Japonii

Ningyō kanshasai [...] to festiwal, podczas którego ofiaruje się [...] swoje zabawki, aby właściwie i godnie je pożegnać [...]. Od wieków Japończycy uważali, że lalki posiadają duszę, dlatego też mieli w zwyczaju traktować je z wielkim szacunkiem, który był przekazywany z pokolenia na pokolenie. To przekonanie jest do dziś żywe w sercach Japończyków.

Aby pomóc tym, którzy nie są w stanie po prostu wyrzucić i pozbyć się swoich lalek, odprawiane są rytuały szinto, które oczyszczają i błogosławią te lalki, które zakończyły swoją „służbę”. *Ningyō kanshasai* trwa od rana do południa, kiedy to odbywa się ostateczny rytuał podziękowania i pożegnania – zabawki są palone.

www.wkrainietajfunow.pl

Podaj nazwę typu normy społecznej, której przestrzegania dotyczy tekst. Uzasadnij odpowiedź, odwołując się do wybranej informacji z tego tekstu.

Nazwa typu normy społecznej – .....

Uzasadnienie – .....

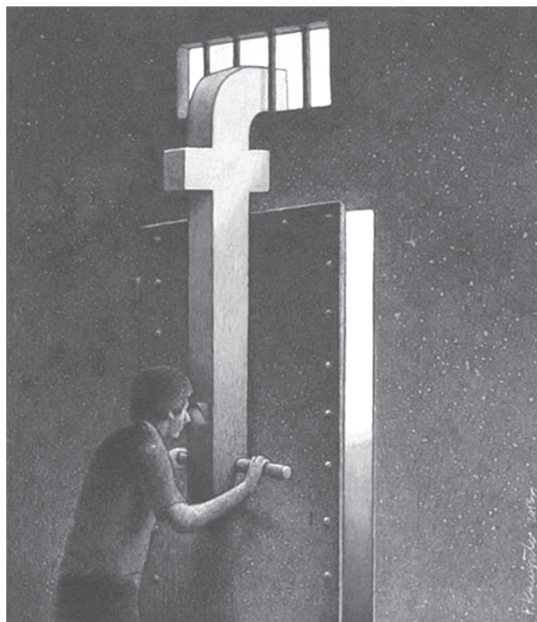
.....

.....

.....

Zadanie 4. (0–1)

Rysunek Pawła Kuczyńskiego

Na podstawie: www.niezasztuka.net

Odnosząc się do elementów graficznych rysunku, wyjaśnij problem na nim przedstawiony.

.....

.....

.....

.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	1.1.	1.2.	2.	3.	4.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 5. (0–1)

O jednej z grup mniejszościowych

Są najmniej liczną mniejszością w Polsce – podczas przeprowadzonego w 2011 roku spisu powszechnego tę identyfikację narodowo-etniczną zadeklarowało 313 obywateli polskich. Mają status prawny mniejszości etnicznej. Pierwsze ich grupy przybyły z Krymu w XIII–XIV wieku i osiedliły się na ziemiach Księstwa Halicko-Włodzimierskiego oraz Wielkiego Księstwa Litewskiego, gdzie tworzyły gminy wyznaniowe, zwane *dżymatami*. Ich religia powstała w VIII wieku, a uznaje się w niej Pismo Święte Starego Testamentu, nie dopuszczając do niego żadnych dodatków, komentarzy czy uzupełnień. Ich język należy do gałęzi kipczackiej tureckiej grupy językowej, zwanej niekiedy *turkijską*.

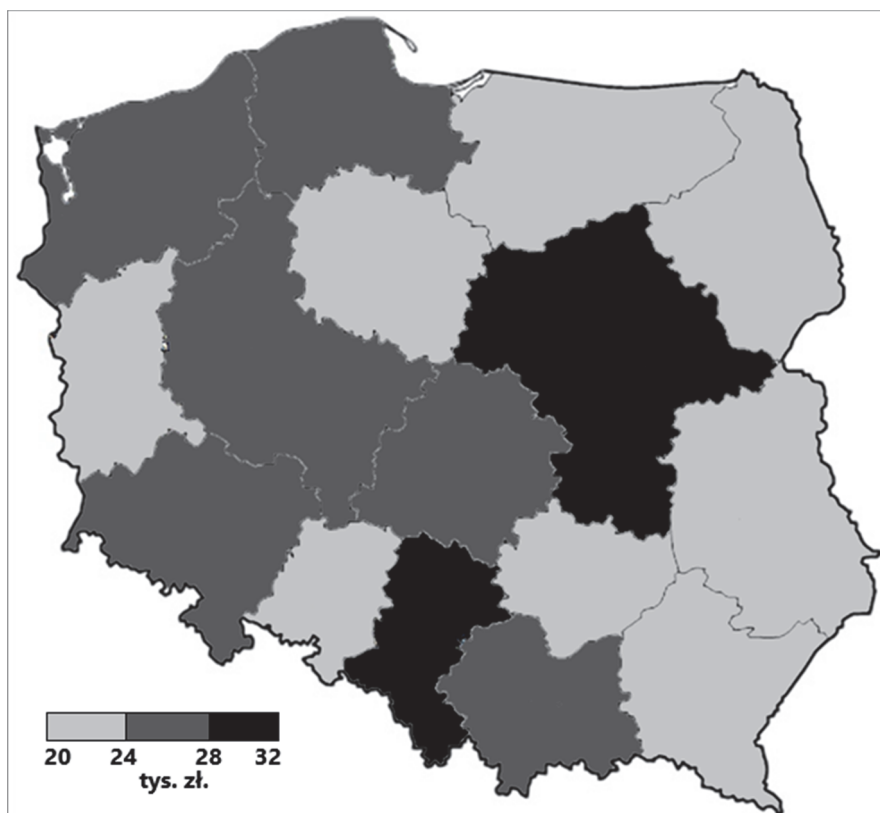
Na podstawie: mswia.gov.pl; [www.\[...\].org.pl](http://www.[...].org.pl)

Zaznacz nazwę grupy mniejszościowej opisanej w tekście.

- A. Karaimi
- B. Ormianie
- C. Romowie
- D. Tatarzy

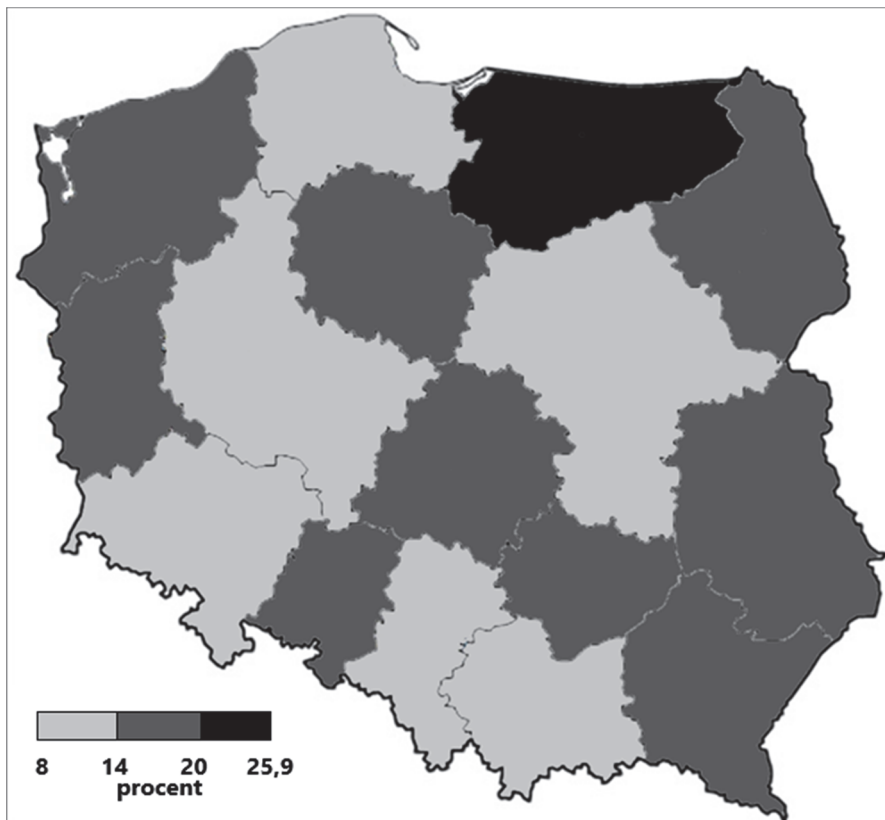
Zadanie 6. (0–2)

Mapa 1. Nominalne dochody brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca według województw w 2013 roku

Na podstawie: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2016*, Warszawa 2016, s. 143.

Mapa 2. Stopa bezrobocia rejestrowanego według województw w 2013 roku

Na podstawie: *Mały Rocznik Statystyczny Polski 2014*, Warszawa 2014, s. 163.

6.1. Rozstrzygnij, czy występuje jednoznaczna zależność między wskaźnikami, których dotyczą mapy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do danych.

Rozstrzygnięcie – .....

Uzasadnienie – .....
 .....
 .....
 .....
 .....

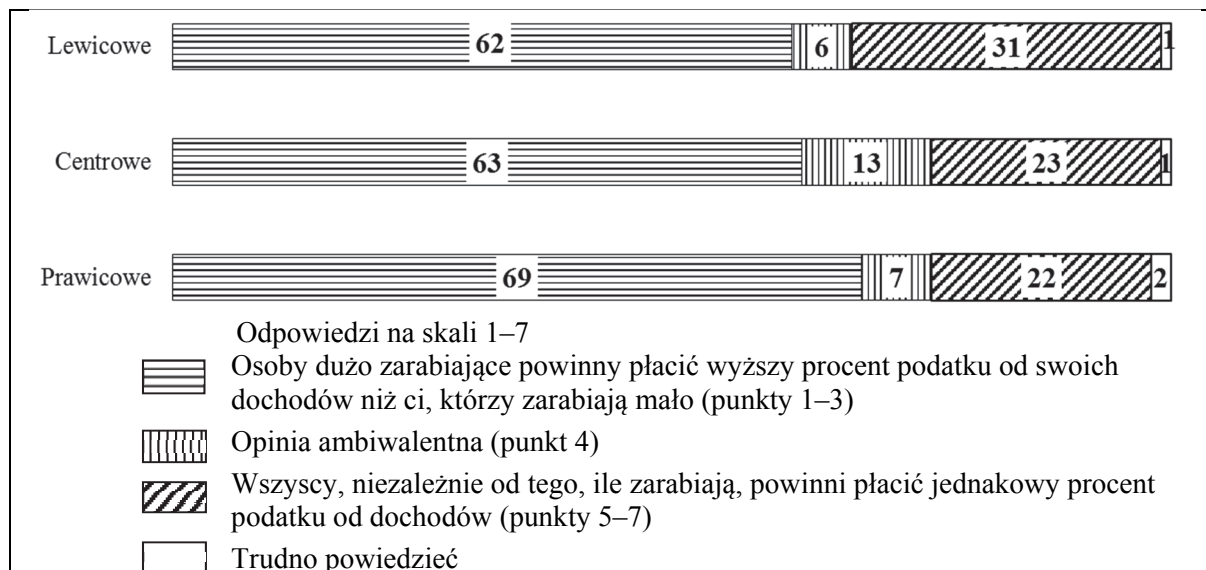
6.2. Zaznacz nazwę województwa, w którym nominalne dochody brutto w sektorze gospodarstw domowych na 1 mieszkańca były niższe od analogicznych dochodów we wszystkich sąsiadujących województwach.

- A. opolskie
- B. świętokrzyskie
- C. warmińsko-mazurskie
- D. zachodniopomorskie

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	5.	6.1.	6.2.
	Maks. liczba punktów	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 7. (0–2)

Wykres. Opinie na temat systemu podatkowego w zależności od deklarowanych poglądów politycznych (w procentach)

Na podstawie: *Co różni zwolenników lewicy, centrum i prawicy?*, Komunikat z badań CBOS BS/139/2015.

O postawach wobec kwestii społeczno-gospodarczych

Wyniki analizy [...] poglądów w sferze gospodarczej wskazują na dominację [...] [przekonań] lewicowych w społeczeństwie polskim. Dwie trzecie badanych utożsamia się z lewicowymi poglądami w kwestiach polityki podatkowej [...]. Analiza porównawcza pokazuje systematyczny wzrost akceptacji modelu opodatkowania progresywnego [...].

T. Godlewski, *Identyfikacje ideologiczne społeczeństwa polskiego*, „Preferencje Polityczne” 2012, nr 3, s. 52.

7.1. Wyjaśnij, na czym polega paradoks wynikający z opinii przedstawionych na wykresie.

.....

.....

.....

.....

.....

7.2. Rozstrzygnij, czy w Rzeczypospolitej Polskiej regulacje dotyczące podatku dochodowego od osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej są zgodne z opinią większości respondentów. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do obowiązujących uregulowań prawnych.

Rozstrzygnięcie – .....

Uzasadnienie – .....

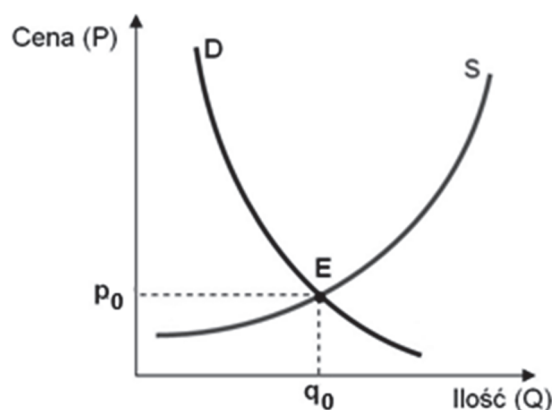
.....

.....

.....

Zadanie 8. (0–1)

Wykres. Mechanizm równowagi rynkowej dóbr typowych

Na podstawie: mfiles.pl

Uzupełnij tekst – wpisz właściwe oznaczenia z wykresu.

Graficznym przedstawieniem równowagi rynkowej jest punkt przecięcia się krzywej popytu (oznaczona jako .....) z krzywą podaży (oznaczona jako .....).

Zadanie 9. (0–2)

O typach jednej z koncepcji genezy państwa

U Hobbesa wspólnota polityczna ma charakter wszechogarniający. Ludzie [...] wychodzą ze stanu dzikości, w którym nikt nie może być pewien bezpieczeństwa, i powołują Lewiatana, który wypełnia całość życia społecznego. Społeczeństwo istnieje dzięki władzy politycznej, która musi być absolutna, bez niej [...] by się ono rozpadło, a człowiek powróciłby do stanu pierwotnego [...].

Podejście Locke’a jest inne. Przede wszystkim zakłada on, iż stan pierwotny, w jakim znajdowali się ludzie, ma swoje zalety. Państwo potrzebne jest tylko w takim zakresie, w jakim ludzie sami nie mogą podołać rozwiązywaniu wszystkich problemów, które pojawiają się w ich zbiorowej egzystencji. [...] Podstawą jest zatem działanie społeczeństwa obywatelskiego.

M. Wąsowicz, *Prawo i obywatel*, Warszawa 2015, s. 51–52.

9.1. Podaj nazwę koncepcji genezy państwa przedstawionej w tekście.

.....

9.2. Podaj dwie różnice między koncepcją Thomasa Hobbesa a koncepcją Johna Locke’a.

• .....

.....

.....

• .....

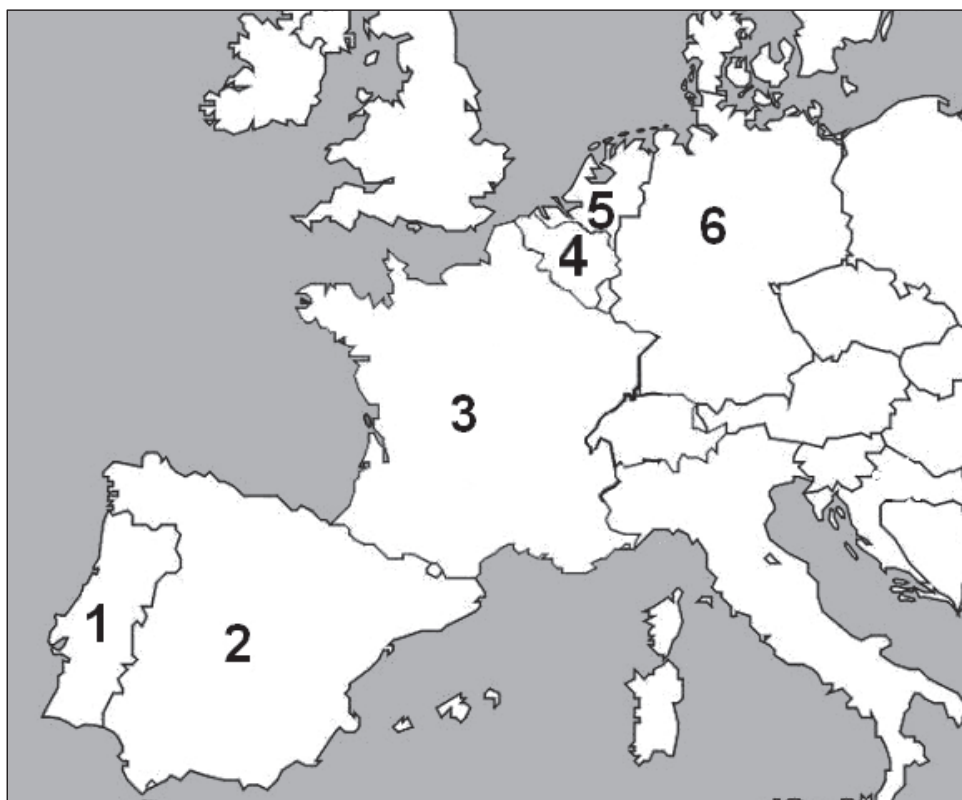
.....

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	7.1.	7.2.	8.	9.1.	9.2.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów					

Zadanie 10. (0–2)

Fragment mapy politycznej Europy

Na podstawie: www.worldatlas.com

O państwach w Europie

Opis A. To zregionalizowane państwo jest monarchią, w której głową państwa jest król z dynastii Burbonów, a parlament jest dwuizbowy – składa się z Kongresu Deputowanych i Senatu.

Opis B. To federalne państwo jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach pośrednich, a funkcje legislacyjne pełnią Bundestag i Bundesrat.

Opis C. To unitarne państwo jest republiką, w której głową państwa jest prezydent wybierany w wyborach powszechnych, a parlament – Zgromadzenie Republiki – jest jednoizbowy.

Do każdego opisu dopisz nazwę właściwego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		
Opis C.		

Zadanie 11. (0–4)

Przepisy konstytucji jednego z państw

Art. 9. Prezydent [...] przewodniczy Radzie Ministrów.

Art. 21. Premier kieruje działalnością Rządu. [...]

Art. 24.1. Parlament uchwała ustawy. Kontroluje działalność Rządu. Ocenia jego politykę.

2. Parlament składa się ze Zgromadzenia Narodowego i Senatu.

3. Deputowani do Zgromadzenia Narodowego [...] są wybierani w wyborach bezpośrednich.

4. Senat [...] wybierany jest w wyborach pośrednich. [...]

Art. 39.1. Inicjatywa ustawodawcza przysługuje zarówno Premierowi, jak i członkom Parlamentu.

2. Rządowe projekty ustaw są rozpatrywane przez Radę Ministrów [...] i wnoszone do prezydium jednej z izb. [...]

Art. 45.1. Każdy rządowy lub parlamentarny projekt ustawy jest rozpatrywany kolejno przez obie izby Parlamentu w celu przyjęcia tekstu w tym samym brzmieniu. [...]

biblioteka.sejm.gov.pl (tekst uwzględniający zmiany z 23 lipca 2008 r.).

11.1. Zaznacz nazwę państwa, z którego ustawy zasadniczej pochodzą przytoczone przepisy prawne.

- A. Republika Włoska
- B. Federacja Rosyjska
- C. Republika Francuska
- D. Stany Zjednoczone Ameryki

11.2. Uzupełnij tabelę – w każdym z podanych aspektów podaj rozwiązanie ustrojowe obowiązujące w Rzeczypospolitej Polskiej, które różni się od rozwiązania przedstawionego w przytoczonych przepisach prawnych.

A.	Wybory parlamentarne	
B.	Skład Rady Ministrów	
C.	Realizacja funkcji kontrolnej przez parlament	
D.	Inicjatywa ustawodawcza	
E.	Przebieg prac legislacyjnych w parlamencie	

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	10.	11.1.	11.2.
	Maks. liczba punktów	2	1	3
	Uzyskana liczba punktów			

Zadanie 12. (0–1)

O jednej z zasad ustrojowych

Chodzi o to, aby żaden z organów państwa nie dominował, nie dysponował monopolem władzy zagrażającej bezpieczeństwu i wolności jednostki. W idei (zasadzie) [...] tkwiło więc założenie, że [...] stworzy pewien mechanizm równowagi między [...] władzami państwowymi, realizującymi [...] różne funkcje państwa.

A. Jamróz, *Wprowadzenie do prawoznawstwa*, Warszawa 2011, s. 43.

Podaj nazwę zasady ustrojowej opisanej w tekście.

.....

Zadanie 13. (0–1)

O nabywaniu obywatelstwa

Z mocy prawa [...] nabywa obywatelstwo z chwilą przekroczenia granicy RP na podstawie wizy wjazdowej [...], ale procedura przyznawania owej wizy ma uznaniowy charakter i opiera się na pojęciu polskiego pochodzenia. W świetle ustawy [...] stwierdzenie polskiego pochodzenia może nastąpić w odniesieniu do osoby deklarującej narodowość polską, która ponadto łącznie spełnia następujące warunki: (a) co najmniej jedno z jej rodziców lub dziadków albo dwoje pradziadków było narodowości polskiej, (b) wykaże ona swój związek z polskością, w szczególności przez pielęgnowanie polskiej mowy, polskich tradycji i zwyczajów.

J. Raciborski, *Obywatelstwo w perspektywie socjologicznej*, Warszawa 2011, s. 64.

Podaj nazwę kategorii osób, których dotyczy procedura nabywania obywatelstwa opisana w tekście.

.....

Zadanie 14. (0–2)

Nieobowiązujące polskie przepisy prawne

Art. 2.3. Najwyższa Izba Kontroli przeprowadza kontrole z urzędu oraz kontrole zlecone przez Radę Ministrów, Prezydium Rządu i Prezesa Rady Ministrów.

Art. 3. Prezes Rady Ministrów sprawuje nadzór nad Najwyższą Izbą Kontroli.

Art. 4.1. Prezes Najwyższej Izby Kontroli jest naczelnym organem administracji państwowej.

Art. 6.1. Do zakresu działania Najwyższej Izby Kontroli należy kontrola działalności 1) organów administracji państwowej i podległych jej urzędów [...].

Ustawa z dnia 27 marca 1976 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, Dz.U. 1976, nr 12, poz. 66.

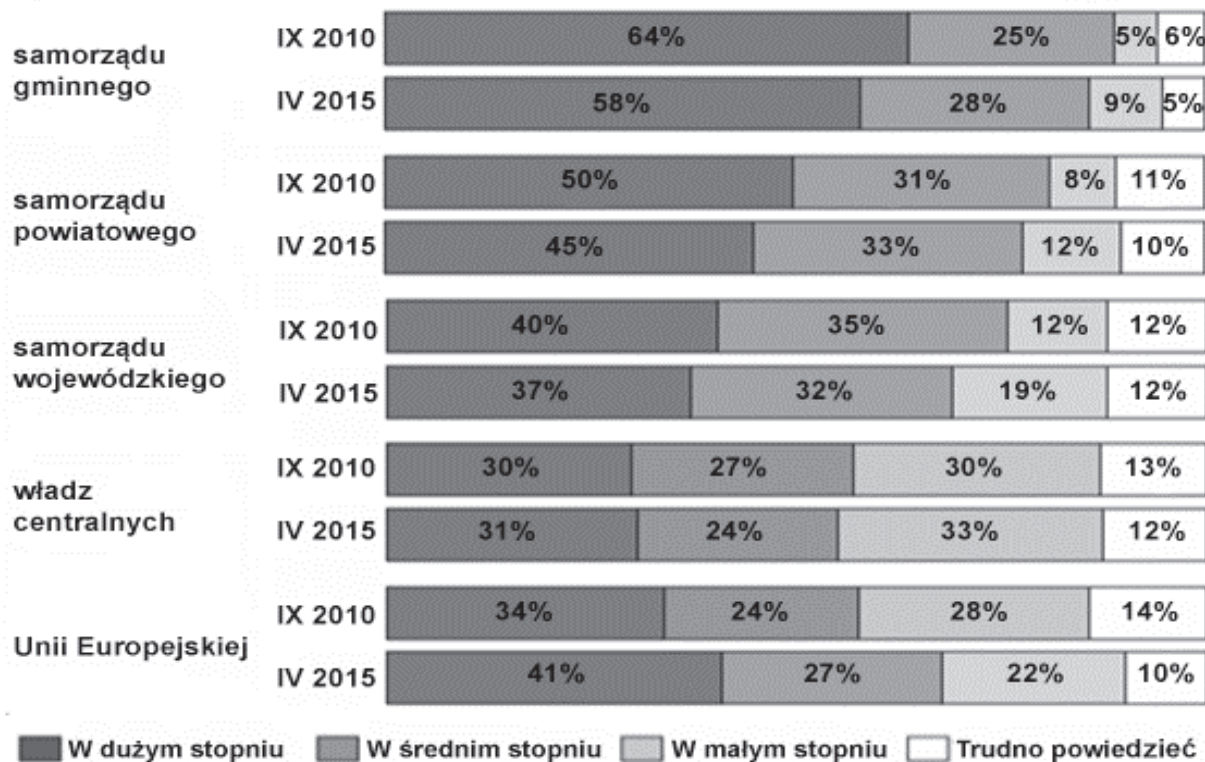
Odnosząc się do obowiązujących unormowań prawnych, podaj trzy argumenty uzasadniające, że przytoczone przepisy prawne pochodzą z aktu prawnego, który został uchylony.

- .....
- .....
- .....

Zadanie 15. (0–1)

Wykres. Ocena wpływu na rozwój miejscowości

W JAKIM STOPNIU, W PANA(I) OCENIE, ROZWÓJ MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ PAN(I) MIESZKA, ZALEŻY OD:

Na podstawie: 25 lat państwa obywatelskiego. Społeczne oceny samorządności terytorialnej, Komunikat z badań CBOS BS/69/2015.

Na podstawie wykresu ocen, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, lub F – jeśli jest fałszywa.

1.	W 2015 roku – w stosunku do roku 2010 – nastąpił spadek odsetka respondentów uważających, że rozwój ich miejscowości w dużym stopniu zależy od samorządu terytorialnego.	P	F
2.	W każdym z badań władze centralne zostały ocenione przez respondentów jako wpływające najslabiej – spośród zaprezentowanych kategorii – na rozwój ich miejscowości.	P	F
3.	Miedzy 2010 a 2015 rokiem wzrósł o 3% odsetek badanych twierdzących, że Unia Europejska w średnim stopniu wpływa na rozwój ich miejscowości.	P	F

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	12.	13.	14.	15.
	Maks. liczba punktów	1	1	2	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 16. (0–3)

Fragment *Ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy*

Art. 10. § 1. Prawo wybierania [...] ma: [...]

3) w wyborach do [...] a) rady gminy – obywatel polski oraz obywatel Unii Europejskiej niebędący obywatelem polskim, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 18 lat oraz stale zamieszkuje na obszarze tej gminy, [...]

4) w wyborach wójta w danej gminie – osoba mająca prawo wybierania do rady tej gminy.

Art. 11. § 1. Prawo wybieralności [...] ma: [...]

5) w wyborach do organów stanowiących jednostek samorządu terytorialnego – osoba mająca prawo wybierania tych organów;

6) w wyborach wójta – obywatel polski mający prawo wybierania w tych wyborach, który najpóźniej w dniu głosowania kończy 25 lat, z tym że kandydat nie musi stale zamieszkiwać na obszarze gminy, w której kandyduje.

Dz.U. 2011, nr 21, poz. 112, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2018 r.).

O osobach (A–C) związanych z gminą Lubrza (powiat prudnicki, województwo opolskie)

A. Herbert jest członkiem Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Niemców na Śląsku Opolskim i stałym mieszkańcem gminy Lubrza od 30 lat. W wyborach parlamentarnych w Polsce głosował na Komitet Wyborczy Wyborców Mniejszość Niemiecka.

B. Adam, obywatel Niemiec, od trzech lat pracuje i na stałe mieszka w gminie Lubrza. Jego dziadek był powstańcem śląskim. Ten 30-latek twierdzi, że powrócił do korzeni.

C. Ewa, obywatelka Polski, od 30 lat na stałe mieszka w Monachium. Nie jest zameldowana w gminie Lubrza, ale utrzymuje ścisłe kontakty z rodziną w niej mieszkającą.

16.1. Do każdego artykułu dopisz nazwę rodzaju unormowanego w nim prawa wyborczego.

Art. 10. – .....

Art. 11. – .....

16.2. Określ, która z wymienionych osób (A–C) nie może głosować w wyborach na stanowisko wójta wskazanej gminy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do właściwego przepisu prawnego.

Osoba – .....

Uzasadnienie – .....

.....

16.3. Określ, która z wymienionych osób (A–C) nie może kandydować na stanowisko wójta wskazanej gminy. Odpowiedź uzasadnij, odwołując się do właściwego przepisu prawnego.

Osoba – .....

Uzasadnienie – .....

.....

Zadanie 17. (0–1)

O skutkach nawałnicy

80 zniszczonych budynków i kilkanaście domów bez dachów. To bilans piątkowej nawałnicy w gminie Kosów Lacki [...] [powiat sokołowski, województwo mazowieckie]. – Całą sobotę

spisywaliśmy uszkodzenia, jest makabrycznie. Nie wiemy jeszcze, co dzieje się w lasach – martwi się burmistrz [...]. Samorząd [gminny] będzie zabiegał o ogłoszenie stanu klęski żywiołowej.

www.rdc.pl

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W zaistniałej sytuacji – zgodnie z *Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej* – postulat samorządu gminnego mógł być spełniony przez

- A. Prezydenta RP.
- B. Radę Ministrów RP.
- C. Starostę Powiatu Sokołowskiego.
- D. Marszałka Województwa Mazowieckiego.

Zadanie 18. (0–1)

Fragment aktu prawnego

Na podstawie [...] ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych [...]

§ 1. Wprowadza się [...] opłatę od posiadania psów.

§ 2. Ustala się roczną stawkę opłaty od posiadania psów w wysokości 40,00 zł za jednego psa.

[www.bip\[...\]](http://www.bip[...])

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Akt prawny, którego fragment zaprezentowano, to

- A. rozporządzenie ministra finansów.
- B. zarządzenie wojewody.
- C. uchwała rady gminy.
- D. ustawa.

Zadanie 19. (0–2)

Przepisy prawne z kodeksów obowiązujących w Rzeczypospolitej Polskiej

Przepis A. Kto, wiedząc, że jest zarażony wirusem HIV, naraża bezpośrednio inną osobę na takie zarażenie, podlega karze pozbawienia wolności do lat 3.

Przepis B. Każdy człowiek od chwili urodzenia ma zdolność prawną.

Przepis C. Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech.

Dz.U. [...], nr 9, poz. 59, z późn. zm.; Dz.U. [...], nr 16, poz. 93, z późn. zm.;
Dz.U. [...], nr 88, poz. 553, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2018 r.).

Do każdego przepisu prawnego dopisz nazwę kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej, w którym został on zamieszczony.

Przepis A. – .....

Przepis B. – .....

Przepis C. – .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	16.1.	16.2.	16.3.	17.	18.	19.
	Maks. liczba punktów	1	1	1	1	1	2
	Uzyskana liczba punktów						

Zadanie 20. (0–2)

Fragment pisma procesowego

Sąd ..... [A. NAZWA SĄDU] w Zielonej Górze Wydział ..... [B. NAZWA WYDZIAŁU] ..... [C. NAZWA STRONY PROCESOWEJ]: Jan Kowalski ul. Prosta 17, Zielona Góra Pozwany: Andrzej Jankowski ul. Krzywa 1, Zielona Góra Wartość przedmiotu sporu: 50 000 zł ..... [D. NAZWA PISMA PROCESOWEGO] O ZAPŁATĘ W POSTĘPOWANIU NAKAZOWYM Wnoszę o: 1. wydanie przeciwko Andrzejowi Jankowskiemu nakazu zapłaty i orzeczenie w nim, że ma on zapłacić Janowi Kowalskiemu w ciągu 14 dni od dnia doręczenia nakazu 50 000 zł (pięćdziesiąt tysięcy zł) wraz z ustawowymi odsetkami od 16 października 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu.	Zielona Góra, 29 stycznia 2017 r.

Na podstawie: www.gazetalubuska.pl

Przepis prawny z kodeksu obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej

Art. 17. Do właściwości sądów okręgowych należą sprawy: [...]

4) o prawa majątkowe, w których wartość przedmiotu sporu przewyższa siedemdziesiąt pięć tysięcy złotych [...].

Dz.U. [...], nr 43, poz. 296, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2018 r.).

Uzupełnij fragment pisma procesowego – wpisz właściwe nazwy.

A. Nazwa sądu – .....

B. Nazwa wydziału sądu – .....

C. Nazwa strony procesowej – .....

D. Nazwa pisma procesowego – .....

Zadanie 21. (0–1)

O projekcie zmian w prawie spadkowym z 2014 roku

Polskie prawo spadkowe [...] stanowi m.in., że spadkobierca nabywa spadek, który obejmuje również długi (obowiązki majątkowe) spadkodawcy. Dziś, gdy dowie się o spuściznie, ma trzy możliwości: przyjąć spadek bez ograniczenia odpowiedzialności za długi (przyjęcie proste), przyjąć go z ograniczeniem tej odpowiedzialności (przyjęcie z dobrodziejstwem inwentarza), może też spadek odrzucić. Na podjęcie decyzji ma sześć miesięcy od dnia, w którym dowiedział się, że został spadkobiercą.

Rząd chce nowelizacji, bo podziela zastrzeżenia resortu sprawiedliwości co do obecnego zapisu prawa spadkowego, w myśl którego niezłożenie przez spadkobiercę żadnego oświadczenia co do spadku jest jednoznaczne z prostym przyjęciem, więc oznacza nieograniczoną odpowiedzialność za spadkowe długi. Dzieje się tak nawet wtedy, gdy spadkobierca nie wie, że nim został. Tym samym nieświadomie dziedziczy on zadłużony spadek i odpowiada za zobowiązania zmarłego całym swym majątkiem (tzw. proste przyjęcie

spadku). Chodzi m.in. o niespłacone pożyczki, kredyty bankowe i inne zobowiązania, np. zaległości czynszowe.

Dziś wyjątek w tej dziedzinie dotyczy tylko spadkobierców niemających pełnej zdolności do czynności prawnych i osób, co do których istnieje podstawa do ich całkowitego ubezwłasnowolnienia, oraz osób prawnych – ich milczenie oznacza przyjęcie spadku w wersji „z dobrodziejstwem inwentarza”. Zmiana ma polegać na tym, że taka wersja będzie domyślną we wszystkich przypadkach.

www.rp.pl

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Nowelizacja prawa spadkowego, której dotyczy tekst, zakładała wprowadzenie tzw. prostego przyjęcia spadku we wszystkich przypadkach.	P	F
2.	Przyjęcie spadku „z dobrodziejstwem inwentarza” do czasu wprowadzenia nowelizacji, której dotyczy tekst, następowało w sposób domyślny w przypadku osób niepełnoletnich.	P	F
3.	Projekt wprowadzenia zmian w prawie spadkowym, których dotyczy tekst, był działaniem w interesie spadkodawców.	P	F

Zadanie 22. (0–2)

Z dokumentu dotyczącego praw człowieka

Rządy Państw-Sygnatariuszy[,] [...] zdecydowane jako Rządy państw europejskich, działających w tym samym duchu i posiadających wspólne dziedzictwo ideałów i tradycji politycznych, poszanowania wolności i rządów prawa, podjąć pierwsze kroki w celu zbiorowego zagwarantowania niektórych praw wymienionych w Powszechnej Deklaracji, uzgodniły, co następuje: [...]

Art. 7. [...] 1. Nikt nie może być uznany za winnego popełnienia czynu polegającego na działaniu lub zaniechaniu działania, który według prawa wewnętrznego lub międzynarodowego nie stanowił czynu zagrożonego karą w czasie jego popełnienia. [...]

Art. 34. [...] Trybunał może przyjmować skargi każdej osoby, organizacji pozarządowej lub grupy jednostek, która uważa, że stała się ofiarą naruszenia przez jedną z Wysokich Układających się Stron praw zawartych w [...] [niniejszym dokumencie].

bip.ms.gov.pl

22.1. Zaznacz dwa zdania dotyczące dokumentu, którego fragment przytoczono.

- A. Polska ratyfikowała go w 1977 roku.
- B. Został on przyjęty w ramach systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych.
- C. Wskazano w nim mechanizmy dochodzenia praw i wolności człowieka.
- D. Nosi on nazwę *Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności*.
- E. Trybunał, którego dotyczy art. 34 dokumentu, to Trybunał Sprawiedliwości UE.

22.2. Podaj nazwę zasady prawa unormowanej w przepisie prawnym przytoczonym w art. 7.1.

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	20.	21.	22.1.	22.2.
	Maks. liczba punktów	2	1	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 23. (0–1)

Fragment *Ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. Prawo konsularne*

Art. 20.2. Pomoc konsularna jest udzielana w niezbędnym zakresie i z zastosowaniem środków koniecznych do ochrony istotnych praw i interesów obywatela polskiego.

Dz.U. 2015, poz. 1274, z późn. zm. (stan prawny na 5 marca 2018 r.).

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

Przytoczony fragment ustawy ma związek z następującym przepisem *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej*:

- A. Władze publiczne są obowiązane do zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej dzieciom, kobietom ciężarnym [...] i osobom w podeszłym wieku.
- B. Osobom niepełnosprawnym władze publiczne udzielają, zgodnie z ustawą, pomocy w zabezpieczaniu egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej.
- C. Podczas pobytu za granicą obywatel polski ma prawo do opieki ze strony Rzeczypospolitej Polskiej.
- D. Własność, inne prawa majątkowe oraz prawo dziedziczenia podlegają równej dla wszystkich ochronie prawnej.

Zadanie 24. (0–2)

Fragment mapy politycznej Europy w latach 1993–2005

Na podstawie: www.worldatlas.com

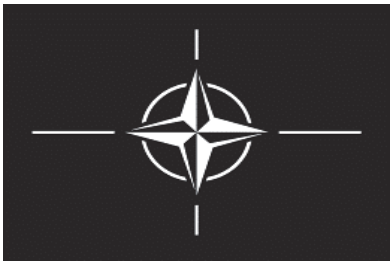
Uzasadnij poprawność cezur czasowych obecnych w tytule zaprezentowanej mapy, odnosząc się do właściwych zmian terytorialnych.

Rok 1993 – .....
 .....
 .....

Rok 2005 – .....
.....
.....

Zadanie 25. (0–1)

O organizacjach międzynarodowych

A.	B.
Organizacja o charakterze polityczno-wojskowym utworzona w 1949 roku na mocy traktatu waszyngtońskiego.	Organizacja utworzona w 1949 roku, zajmująca się m.in. promocją i ochroną praw człowieka oraz demokracji.

Do każdej informacji o organizacji międzynarodowej, której członkiem jest Rzeczpospolita Polska, dopisz nazwę tej organizacji.

Informacja A. – .....

Informacja B. – .....

Zadanie 26. (0–2)

O instytucjach Unii Europejskiej

Artykuł A. [...] nadaje Unii impulsy niezbędne do jej rozwoju i określa ogólne kierunki i priorytety polityczne. [...] nie pełni funkcji prawodawczej. W skład [...] wchodzi szefowie państw lub rządów Państw Członkowskich, jak również jej przewodniczący [...].

Artykuł B. W skład [...] wchodzi jeden przedstawiciel szczebla ministerialnego z każdego Państwa Członkowskiego, upoważniony do zaciągania zobowiązań w imieniu Rządu Państwa Członkowskiego, które reprezentuje, oraz do wykonywania prawa głosu.

Artykuł C. [...] wspiera ogólny interes Unii i podejmuje w tym celu odpowiednie inicjatywy. Czuwa [...] nad stosowaniem Traktatów i środków przyjmowanych przez instytucje na ich podstawie. [...] Wykonuje budżet i zarządza programami.

Wersja skonsolidowana *Traktatu o Unii Europejskiej*, oide.sejm.gov.pl

Do każdego artykułu dopisz nazwę właściwej instytucji Unii Europejskiej.

Artykuł A. – .....

Artykuł B. – .....

Artykuł C. – .....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	23.	24.	25.	26.
	Maks. liczba punktów	1	2	1	2
	Uzyskana liczba punktów				

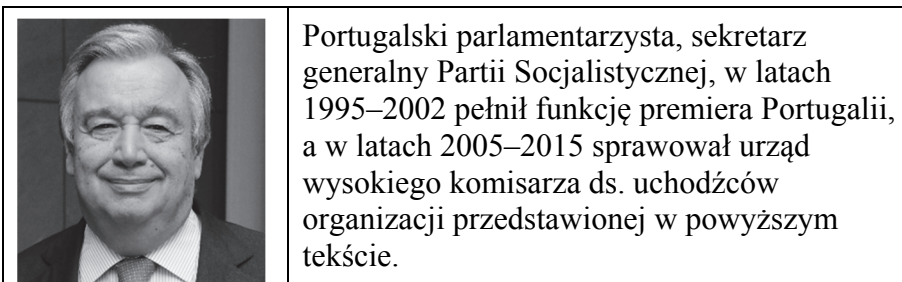
Zadanie 27. (0–2)

O organizacji międzynarodowej

Została utworzona na mocy dokumentu podpisanego w San Francisco, do powstania którego znacznie przyczyniły się postanowienia tzw. deklaracji waszyngtońskiej. Biura organizacji mieszczą się w Nowym Jorku, Genewie, Wiedniu i Nairobi. Zajmuje się przede wszystkim problematyką bezpieczeństwa międzynarodowego, rozwojem współpracy między narodami oraz popieraniem przestrzegania praw człowieka.

Na podstawie: www.msz.gov.pl

O polityku

Uzupełnij zdania – wpisz nazwę organizacji (A.), rok wydarzenia (B.) oraz nazwę stanowiska (C.).

Tekst „O organizacji międzynarodowej” dotyczy (A.) .....
 ..... Polska należy do tej organizacji
 od (B.) ..... roku – jest jednym z państw określanych jako członkowie pierwotni.
 W materiale „O polityku” został przedstawiony António Manuel de Oliveira Guterres, który
 w 2017 roku – po okresie urzędowania Ban Ki-Moona – został (C.) .....
 ..... tej organizacji.

Zadanie 28. (0–2)

Fragment mapy politycznej Afryki, Azji i Europy

Na podstawie: www.worldatlas.com

O sytuacji w krajach arabskich

Opis A. W wyniku rewolucji obalono prezydenta Mubarak, sprawującego przez 30 lat władzę dyktatorską. W 2012 r. przeprowadzono wolne wybory, w których większość zdobyło religijne ugrupowanie Bractwo Muzułmańskie, a jego szef Mohamed Mursi –

aktywny islamista – został prezydentem. [...] Latem 2013 r. doszło do przesilenia. [...] Wojsko wprowadziło stan wyjątkowy, [...] Bractwo Muzułmańskie uznano za organizację terrorystyczną i zdelegalizowano [...].

Opis B. To jedna z ostatnich na świecie monarchii absolutnych, w której nie ma parlamentu, opozycji, wolnych mediów, związków zawodowych, a granicę swobody wypowiedzi określa władca. [...] Na karę śmierci za terroryzm można zostać teraz skazanym nawet za szkodzenie reputacji królestwa [...], kontaktowanie się z osobami przeciwstawiającymi się władzy oraz wzywanie do ateizmu. [...] Niezależnie od tego, kto rządzi w Waszyngtonie, Ameryka kieruje się żelazną zasadą, w myśl której niedrażnienie przyjaznego reżimu jest ważniejsze niż wymuszanie zmian.

Dyktatura [...], „Forum” 2014, nr 3, s. 26; Czy [...] się zmieni?, „Newsweek” 2015, nr 44, s. 62–64.

Uzupełnij tabelę – do każdego opisu dopisz nazwę właściwego państwa i numer, którym oznaczono je na mapie.

	Nazwa państwa	Numer na mapie
Opis A.		
Opis B.		

Zadanie 29. (0–2)

Współpraca państw

- Podczas spotkania Putin i premier Indii Narendra Modi parafowali opiewający na 5 miliardów dolarów kontrakt na dostarczenie rosyjskich systemów przeciwlotniczych do Indii.
- Innymi kwestiami poruszonymi podczas spotkania przywódców Rosji i Indii były wspólne inwestycje w energetykę atomową oraz wzajemne dostawy surowców naturalnych.
- Ogółem podczas szczytu BRICS podpisano 16 umów o niewątpliwie strategicznym znaczeniu w stosunkach rosyjsko-indyjskich.
- Tym samym rząd w New Delhi zostanie jednym z kluczowych partnerów Kremla na płaszczyźnie gospodarczej i militarnej.
- Podczas trzydniowego szczytu w mieście Goa władze Indii negocjowały nie tylko z Rosją, lecz także z pozostałymi członkami grupy BRICS.
- Do tej grupy, której pierwotna nazwa BRIC została utworzona od pierwszych liter anglojęzycznych nazw państw członkowskich, należały początkowo Rosja, Indie oraz [...] i [...], a w 2011 r. dołączyła do nich Republika Południowej Afryki.

Na podstawie: *Putin tworzy oś zbrojeniową z Indiami*, „Gazeta Polska Codziennie” 2016, nr 243, s. 6.

29.1. Wybierz zdania, w których zawarte są opinie. Wpisz w wyznaczone miejsca numery, którymi oznaczono te zdania.

29.2. Podaj nazwę jednego z niewymienionych państw współtworzących wskazaną w tekście formę współpracy międzynarodowej.

.....

Wypełnia egzaminator	Nr zadania	27.	28.	29.1.	29.2.
	Maks. liczba punktów	2	2	1	1
	Uzyskana liczba punktów				

Zadanie 30. (0–12)

Wybierz jeden spośród podanych tematów i napisz wypracowanie.

Temat 1.

Wyjaśnij – charakteryzując referendum ogólnokrajowe, rodzaje referendum lokalnych oraz petycję w Rzeczypospolitej Polskiej – jak poprzez nie obywatele mogą wpływać na organy władzy i decyzje polityczne.

Temat 2.

Porównaj ustrój polityczny Rzeczypospolitej Polskiej i Konfederacji Szwajcarskiej: typ demokracji, typ systemu politycznego, formę rządu (kwestię głowy państwa) oraz system partyjny.

Tabela. Wyniki wyborów do 200-osobowej Rady Narodowej w Konfederacji Szwajcarskiej w drugiej dekadzie XXI wieku

Nazwa ugrupowania politycznego*	2011	2015
	% oddanych głosów / liczba mandatów	
Szwajcarska Partia Ludowa (SVP)**	26,6% 54	29,4% 65
Partia Socjaldemokratyczna (SP)**	18,7% 46	18,8% 43
Partia Radykalno-Demokratyczna. Liberalowie (FDP.L)**	15,1% 30	16,4% 33
Chrześcijańsko-Demokratyczna Partia Ludowa (CVP)**	12,3% 28	11,6% 27
Partia Zielonych Szwajcarii (GPS)	8,4% 15	7,1% 11
Liberalna Partia Zielonych (GLP)	5,4% 12	4,6% 7
Partia Burżuazyjno-Demokratyczna (BDP)	5,4% 9	4,1% 7

Na podstawie: www.parties-and-elections.eu

* W tabeli przedstawiono wyłącznie formacje, które co najmniej w jednych wyborach uzyskały min. 5% głosów.

** Formacje posiadające po obu wyborach reprezentację w Radzie Związkowej.

Temat 3.

Scharakteryzuj system ochrony praw człowieka Organizacji Narodów Zjednoczonych – dokumenty dotyczące tych praw oraz instytucje stojące na straży ich przestrzegania.

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl

[illegible]MWO_1R

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)

Wszystkie arkusze maturalne znajdziesz na stronie: arkuszematuralne.pl